

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Södertälje
friskola i Södertälje kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Södertälje friskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.

Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Södertälje friskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera, leda och följa upp ett strategiskt jämställdhetsarbete som involverar all personal och ingår i undervisningen och skolans verksamhet i övrigt.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla och använda metoder för att på ett strukturerat sätt involvera eleverna i utvärderingen av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **5 januari 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 230 69, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2025:3461) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt i observationer, inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt och på olika sätt upp och analyserar skolans kunskapsresultat, hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen samt lärares förutsättningar och skaffar sig på så sätt en tydlig bild av verksamheten. Rektorn följer över tid bland annat upp bedömningar, betyg och resultat från kartläggningar och frånvaro. Genom lektionsobservationer, i möten och i samtal med lärare och elevhälsan skapar rektorn sig en bild av undervisningens genomförande. På så sätt får rektorn även en bild av lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen och att värdegrunden integreras i undervisningen.

Rektorn bedriver ett välfungerande analysarbete som involverar såväl elever som personal. Analyserna görs främst på stadienivå löpande under läsåret, men även övergripande för hela skolan terminsvis och läsårsvis. Tillsammans med lärare och elevhälsan analyserar rektorn bland annat orsaker till kunskapsresultat och frånvaro. I analyserna gör rektorn jämförelser där relationen mellan olika resultat ingår, exempelvis relationen mellan betyg och nationella prov och mellan resultat i olika ämnen och hur undervisningen bedrivs. Jämförelser görs också mot andra skolor i kommunen. Utifrån analyserna har rektorn dragit tydliga slutsatser och beslutat om utvecklingsområden med konkreta åtgärder. Exempelvis har rektorn identifierat ett behov att få mer heterogena och dynamiska grupper i ämnet matematik där resultaten sjunkit och har därför beslutat att organisera matematikundervisningen från nästa läsår på ett sätt som

mer liknar undervisningen i svenska där två klasser delas upp i tre grupper. Uppdelningen möjliggör mer individuellt stöd och handledning för eleverna. Ett annat område har varit att arbeta med språkutvecklande arbetssätt då skolan har en hög andel, 49 procent, elever med utländsk bakgrund, där studieresultaten varit lägre.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det finns en fungerande organisation, huvudsakligen stadievis, för samverkan mellan lärare. Det finns avsatta tider då lärarna möts i kollegiala forum och lärarna sitter i arbetsrum utifrån vilka elever de har i sin undervisning och arbetar i ämnesgrupper för att få till en kontinuitet. En stor del av det kollegiala lärandet handlar om arbete kring språkutveckling som har varit ett utvecklingsområde under flera år. Utöver lärares samverkan finns även avsatta tider för lärarna och elevhälsan att samarbeta. Lärare och elevhälsan har återkommande möten i olika konstellationer samt särskilt avsatt tid för samverkan och samråd i elevärenden på individ- som gruppnivå. Vidare framgår att rektorn följer upp att lärarnas samverkan ger önskad effekt i undervisningen. Rektorn kan se att undervisningen blivit mer likvärdig eftersom lärarna har samplanerat.

Skolans rutiner och förhållningssätt samt roller och ansvarsområden är tydliga och kända av personalen. Rektorn tydliggör dessa dels muntligen vid exempelvis uppstarts dagar, dels skriftligen i en handbok och följer upp att rutinerna efterlevs. Nyanställda och obehöriga lärare får en ordnad introduktion när de börjar på skolan. I det fall den nyanställda är nyexaminerad lärare får denne en mentor. Rektorn följer också upp hur det går för de nyanställda på särskilt avsatta möten.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn ger begränsad ledning och styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete. Rektorn följer visserligen upp resultat av elevers kunskaper uppdelat utifrån kön men gör ingen djupare analys av vad som ligger bakom skillnader i resultaten. I nuläget följs varken kunskaps- eller trygghetsresultat upp med någon egentlig systematik utifrån kön. Skolan har tidigare satt in insatser i syfte att förbättra pojkars studieresultat, men dessa insatser har inte följts upp eller gett något nämnvärd effekt. Det jämställdhetsarbete som ändå genomförs sker dels på elevhälsans initiativ, dels inom ramen för undervisningen och är främst beroende av ämne och enskilda lärares intresse, snarare än att det leds av rektorn. Vidare framkommer i granskningen att det växer fram en machokultur på skolan.

Rektorn är medveten om detta och har diskuterat med elevhälsan om att denna kultur kryper ned i åldrarna och finns nu redan på mellanstadiet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera, leda och följa upp ett strategiskt jämställdhetsarbete som involverar all personal och ingår i undervisningen och skolans verksamhet i övrigt.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det på skolan saknas ett medvetet och systematiskt arbete som leds av rektorn för att säkerställa att utbildningen genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Resultat följs förvisso upp men åtföljs inte av någon djupare analys. Att jämställdhetsarbetet inte sker systematiskt och medvetet innebär en risk att elever ges olika förutsättningar i undervisningen beroende på könstillhörighet och att negativa eller begränsande könsnormer utvecklas vilket kan påverka elevers livsval och möjligheter till utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder och leder ett strategiskt arbete kring jämställdhet på skolan för att säkerställa att alla elever oavsett kön ges samma förutsättningar att lära och utvecklas utan att begränsas av stereotypa könsnormer. Arbetet kan starta med en fördjupad analys för att finna förklaringar till skillnader mellan flickors och pojkars kunskapsresultat, upplevelse av trygghet och studiero samt andra resultat. Även en kartläggning av lärarnas och övrig personals nuvarande arbete kring jämställdhet kan ingå samt vilka föreställningar som finns bland personalen gällande flickor och pojkar. Utifrån vad analysen visar kan rektorn fatta beslut om åtgärder som bidrar till alla elevers möjlighet att lära och utvecklas oavsett kön. Vidare behöver rektorn se till att signalerna om en machokultur tas på allvar och motverkas. Även här det viktigt med kartläggning och orsaksanalys för att hitta träffsäkra åtgärder. Genom att rektorn tar fram specifika insatser för jämställdhetsarbetet kan rektorn också följa upp och se effekterna av insatserna. I processen att utveckla ett systematiskt jämställdhetsarbete kan rektorn med fördel ta stöd från Skolverkets text om aktivt jämställdhetsarbete.¹

¹ Skolverket (2025). Aktivt jämställdhetsarbete i skolan. <https://www.skolverket.se/larande-och-trygghet/trygghet-vardegrund-och-arbetsmiljo/skolans-vardegrund/leda-jamstalldhetsarbete/aktivt-jamstalldhetsarbete-i-skolan> (2025-06-13)

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer, inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är överlag varierad och strukturerad och lärarna arbetar aktivt med att tydliggöra syftet med undervisningen och att stödja eleverna. Lektionerna innehåller en tydlig start med en gemensam introduktion som presenterar planering och lektionsinnehåll, för de lägre årskurserna ofta med tillhörande bildstöd. Lärarna anpassar sina förklaringar för eleverna så att de förstår hur lektionernas olika delar hänger ihop samt kopplingen till undervisningens mål och syfte. Ett sammanhang och logiskt flöde skapas genom att lärarna varierar lektionernas utformning på ett genomtänkt sätt utifrån såväl ämnesinnehåll som lektionslängd. Under lektionerna får eleverna omväxlande arbeta enskilt, i par eller i grupp. Aktiviteterna varierar genom att lärarna exempelvis håller genomgångar där eleverna inkluderas i en dialog, antecknar och ställer frågor. Eleverna får lyssna, samtala, diskutera, skriva texter av olika slag, se på filmklipp, högläsa och experimentera. Eleverna samarbetar och uppmuntras att ge varandra återkoppling och stöttning. Lärarna ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att de ofta modellerar innehållet tillsammans med eleverna och konkretiserar uppgifterna. Lärarna arbetar genomgående uppmärksam och strukturerat för att säkerställa att eleverna förstår och kommer i gång med arbetet. Detta gör lärarna inte enbart vid den inledande instruktionen utan vid pauser under lektionernas gång för att förklara svårare innehåll och förtydliga begrepp. Lektionerna avslutas gemensamt, ofta med en sammanfattning av lektionens innehåll och syfte.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar genomgående med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Detta sker genom att lärarna uppmärksammar och uppmuntrar eleverna på olika sätt, exempelvis genom skriftlig återkoppling på uppgifter och genom att uttala att de har höga förväntningar på eleverna. Lärarna uppmuntrar eleverna även med muntliga kommentarer för att göra det tydligt för eleverna vad de gör bra och vad som kan utvecklas. Lärarna vinnlägger sig om att skapa och bibehålla goda relationer och ett tillåtande klassrumsklimat. Eleverna frågar om de inte förstår, vågar testa sig fram, är inte rädda för att göra fel utan tvärtom ser det som en del i lärandet. Lärarna anpassar sitt material efter elevernas behov så att nivån av utmaning stimulerar till vidare lärande.

Lärarna anpassar undervisningen till aktuell elevgrupp så att arbetet stimulerar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Det gör lärarna exempelvis genom att ge eleverna möjlighet att arbeta med uppgifter på olika nivåer i olika ämnen och i olika konstellationer. Det finns läromedel och annat undervisningsmaterial, exempelvis texter och skriftliga uppgifter, som ger möjlighet till differentiering. Eleverna som kommit längre i sin kunskapsutveckling utmanas bland annat genom att extra fördjupande uppgifter eller texter att arbeta med.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Stora delar av undervisningen ger eleverna möjlighet att arbeta med och reflektera över frågor utan ett givet svar. Exempelvis får eleverna resonera om och diskutera olika dilemman och teman samt att de får öva sig i att se frågor ur olika perspektiv. Lärarna ger också eleverna möjligheter att utforska och prova olika strategier för inläring, till exempel genom kamratrespons och arbete med studieteknik, samt, i takt med ökad mognad, träning i att själva identifiera vad de behöver arbeta mera med. Bland annat får eleverna i vissa fall reflektera kring sitt eget lärande och vad de har lärt sig, exempelvis genom att skriva i ett slags loggbok för planering och utvärdering samt vid förberedelser inför utvecklingssamtalen.

Granskningen visar vidare att lärarna endast till viss del involverar eleverna i planering och utvärdering av undervisningen. I den mån det sker är det främst genom informell och muntlig återkoppling. Lärarnas utvärdering med eleverna av undervisningens innehåll och arbetssätt är inget regelbundet inslag och elevernas möjlighet att genom utvärdering påverka undervisningen är begränsad. Ingen uppföljning eller utvärdering sker av undervisningen på en mera övergripande nivå och det genomförs

inte enkäter som handlar om undervisningen. Det är endast i vissa ämnen som eleverna ibland får utvärdera undervisningen och då endast med spontana frågor från läraren till hela gruppen. Av såväl intervjuer som Skolinspektionens skolenkät från vårterminen 2024 framgår också att de yngre eleverna svarar mer negativt än de äldre eleverna på frågor kring elevernas delaktighet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla och använda metoder för att på ett strukturerat sätt involvera eleverna i utvärderingen av undervisningen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att skolan visserligen gör flera utvärderingar av olika slag och av olika områden, men att dessa utvärderingar inte rör undervisningen. Eleverna får vara med och utvärdera undervisningen endast i ringa omfattning och då informellt eller via enstaka initiativ från enskilda lärare. Detta kan riskera att elevers påverkan på undervisningen inte är reell och att eleverna inte tränas i och motiveras till att ta ansvar för sitt eget lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar metoder för utvärdering av undervisningen så att eleverna får en möjlighet att vara mer delaktiga och ha inflytande över sin undervisning. Goda exempel på metoder som redan nu används av lärare kan med fördel inventeras, diskuteras och spridas i kollegiet. Rektorn bör även säkerställa att elevernas synpunkter, i förhållande till ålder och mognad, tas tillvara i det kommande planeringsarbetet kring vad undervisningen ska innehålla och hur arbetet ska bedrivas vilket kan främja elevernas motivation i skolarbetet. Utvärdering av undervisningen kan ge värdefull information i arbetet med övergången mellan olika stadier och kan även vara till stöd i arbetet med att skapa strukturer för hur lektioner avslutas, där utvärdering av undervisningen kan ingå som en naturlig och regelbunden del.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden,

Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3

Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever och elevhälsa samt av inkommen dokumentation, lektionsobservationer och offentlig statistik.

Arbetet för studiero och en lugn miljö

Personalen bedriver ett samlat arbete för att skapa studiero. Det finns ett gemensamt förhållningssätt och metoder för att skapa och bibehålla en lugn miljö på lektionerna som tillämpas av lärarna. Exempelvis bestämmer lärarna med vem eleverna ska arbeta med och eleverna har generellt fasta placeringar i klassrummet. Goda relationer, tydligt ledarskap samt struktur och transparens är viktiga fundament i arbetet och elevhälsan handleder lärare som behöver stöd i arbetet med studiero. Även eleverna deltar i arbetet med studieron och elevernas upplevelse av studieron fångas upp genom trivsel- och trygghetsenkäter. Elever, lärare, elevhälsan och rektorn beskriver att det oftast är god studiero under lektionerna och att eventuella störande moment hanteras av lärarna enligt en tydlig konsekvenstrappa. Lärarna pratar också med eleverna om studieron och om att olika elever har olika behov för att kunna koncentrera sig på skolarbetet.

Arbetet för trygghet

Det finns ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan som bygger på en analys av elevernas upplevelse av trygghet. Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs bland annat genom enkäter och incidentrapporter. Svaren analyseras av rektorn och elevhälsan. Både det förebyggande arbetet och främjande insatser utgår från uppföljningen och analysen av tryggheten på skolan, men sker främst på respektive stadium, snarare än på en övergripande skolnivå. Exempelvis har rektor beslutat om trygghetsvandringar och rastvärdar då rektorn sett att konflikter som uppstått under raster tidigare har följt med in i klassrummen. Stor vikt läggs vid det relationsbyggande arbetet; eleverna uppger att de är trygga,

att det alltid finns någon att vända sig till och att de känner sig väl bemötta av lärarna. Det finns ett gemensamt arbete kring trygghet där eleverna görs delaktiga och är med och tar fram åtgärder. Identifierade riskområden, som exempelvis toaletterna, har resulterat i insatser som förbättrat tryggheten. Skolinspektionens skolenkät från vårterminen 2024 visar på god trygghet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom området, men vill påtala vikten av att arbeta mera gemensamt och övergripande över stadiegränserna för att bibehålla såväl studiero som trygghet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt av inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn har en tydlig bild av skillnader och avvikelser kring omdömen och betyg samt bakomliggande orsaker till dessa. Rektorn följer upp och jämför bland annat betyg i alla ämnen över tid, mellan årskurser, samt jämför betyg och resultat på nationella prov. Rektorn för diskussioner om betygssättning och omdömen med lärarna, vilket även innefattar att rektorn diskuterar betygssättning kring enskilda elever med lärare. I den mån avvikelser förekommer har rektorn samtal med frågor till ansvariga lärare. Exempelvis har avvikelser mellan betyg och resultat på nationella prov uppmärksamats varpå rektorn fört samtal med lärare i syfte att undersöka om det finns rimliga förklaringar. Rektorn har identifierat vissa skillnader i betygssättningen i ett par ämnen, fört samtal med berörda lärare och därefter vidtagit åtgärder. Rektorn och elevhälsan undersöker även bedömningsunderlag, för samtal med lärare om bedömningsmetoder och i vilken utsträckning som undervisningen har varit anpassad till alla elever.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar. Rektorn ger lärarna tydliga instruktioner om att de ska använda olika metoder. Arbetet underlättas av att lärarna upplever klimatet som öppet, där ingen lämnas ensam i sin bedömning och att de lätt når varandra. Lärarna arbetar gemensamt, inom årskursen eller ämnet, med planering av undervisningen och i denna ingår även gemensamma bedömningssituationer och uppgifter som lärarna bedömer tillsammans. Därutöver används Skolverkets bedömningsstöd, särskilt i de ämnen som saknar nationella prov. Lärare för de yngre åldrarna använder screeningar i exempelvis läsinlärning och resultaten används som ett stöd i bedömningsarbetet. Vid bedömning av nationella prov organiserar rektorn tillfällen då samtliga lärare i ämnet gemensamt arbetar med att sambedöma proven som i viss utsträckning är oidentifierade.

Rektorn ger lärarna goda förutsättningar att samverka kring bedömningsfrågor. Rektorn organiserar verksamheten så att lärarna regelbundet diskuterar frågor som rör bedömning. Lärarna har inplanerad mötestid för att arbeta med bedömningsfrågor, där lärarna exempelvis jämför olika elevers uppgifter och resonerar om vilken bedömningsnivå som är lämplig i olika fall. Det förekommer även att en del av de gemensamma mötena ägnas åt kollegial handledning i syfte att utveckla arbetet med likvärdig bedömning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn och representant för huvudmannen samt av inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och målpuppfyllelse vad gäller nationella mål och likvärdighet. I uppföljningsarbetet använder huvudmannen statistik från Skolverket, Skolinspektionens skolenkät, trivselenkät och medarbetarenkät. Utifrån uppföljningen av resultat gör huvudmannen en analys och en självständig bedömning av verksamhetens kvalitet. I analysen gör huvudmannen bland annat jämförelser mellan ämnen, klasser, årskurser, samt korrelationen mellan nationella prov och betyg. Jämförelser görs även med skolor med liknande målgrupp och upptagningsområde, vilket också är ett sätt att granska skolans resultat och rektorns arbete. Utifrån underlaget ställer huvudmannen kritiska frågor till rektorn vilket också bidrar till att huvudmannen kan göra självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet.

Ansvar och roller är tydliggjorda mellan huvudman och skola. Då skolans operativa ledning och huvudmannens representanter är samma individer kan det vara en utmaning i att hålla isär dessa roller. Huvudmannen vinnlägger sig om att komma bortom det individuella och med ett övergripande perspektiv fokusera på olika synvinklar utifrån sina olika roller. Det finns en delegationsordning där roller och ansvar mellan huvudman och rektor finns definierade. I skolans organisation omnämns roller och ansvarsområden i personalhandboken. Huvudmannen delegerar ansvar till rektorn, ser till att rektorn har rätt förutsättningar och verkar för likvärdighet genom att tänka långsiktigt och satsa på stabilitet.

Huvudmannen har rutiner för att oberoende av rektorn ta emot och utreda klagomål. Huvudmannen har visserligen en skriftlig rutin för klagomålshantering som finns publicerad på skolans hemsida men i övrigt kommuniceras rutinen endast då skolledningen eller huvudmannen tar emot klagomål eller anmälningar om kränkningar. Emellertid framkommer det att huvudmannen eller rektorn ändå tar emot och utreder klagomål och kränkningsanmälningar på ett i huvudsak oberoende sätt samt vidtar nödvändiga åtgärder. Klagomål och kränkningsanmälningar tas de facto emot av rektorn som ser till att de kommer till huvudmannen. Huvudmannen menar att det inte finns någon risk att klagomål och kränkningsanmälningar stannar hos rektorn då de alltid går igenom alla klagomål tillsammans och beslutar om vem som ska utreda ärendet så att det utreds oberoende. Huvudmannen styr genom att vidta nödvändiga åtgärder utifrån det som framkommit i huvudmannens utredningar.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar ansvar för att det finns en långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för undervisningen. Huvudmannen följer upp förutsättningarna för undervisningen och ser till att skolan har ändamålsenliga lokaler, bra utrustning och tidsenliga lärandeverktyg. Genom löpande dialog med rektorn följer huvudmannen upp skolans behov av läromedel och utrustning. Huvudmannen tar ett långsiktigt ansvar för lokalerna och har en dialog med hyresvärden om renoveringsbehov. Huvudmannen menar att lokalerna är funktionella, i synnerhet låg- och mellanstadiets lokaler, men att högstadiet behöver fler smårum. Huvudmannen försäkrar sig om att rätt kompetenser finns på plats och möjliggör vid behov kompetensutveckling. Exempelvis har huvudmannen utifrån analys av skolans studieresultat verkat aktivt för att lärare ska komplettera och slutföra sin lärarutbildning.

Behovsanpassat stöd till rektor

Huvudmannen ger utifrån god kännedom om verksamheten rektorn ett behovsanpassat stöd. Rektorn får bland annat stöd och rådgivning kring sådant som rör rekrytering, personalärenden och i frågor som rör ekonomi och juridik ser huvudmannen att ta in externt stöd. Dialogen mellan rektorn och huvudmannen är tät, stödjande och välfungerande. Diskussioner förs både spontant och strukturerat. Det framgår också att huvudmannen ställer relevanta krav på rektorn samtidigt som det finns en stor tillit till att rektorn sköter sitt uppdrag. Vidare tar huvudmannen ansvar för likvärdighet i utbildningen samt att skolan har god måluppfyllelse. Huvudmannen värnar om att skolan håller hög kvalitet och utvecklas samt ser till att rektorn har den kompetens som krävs för att vara pedagogisk ledare. Huvudmannen har sett till att rektorn har genomfört rektorsprogrammet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet men vill påtala vikten av att huvudmannen arbetar aktivt med att kommunicera klagomålsrutinen till elever och vårdnadshavare.

Beslutet är fattat av Sofia Granberg, utredare.

I den slutliga handläggningen har Jan Liljegren, utredare (föredragande) och Susanne Lindberg Åkerberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- En digital intervju med representant för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och därmed fått möjlighet att yttra sig över innehållet.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.
Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13 och 14 maj 2025 och genomförde digital intervju med representant för huvudmannen den 20 maj 2025. Besöket genomfördes av utredarna Jan Liljegren och Susanne Lindberg Åkerberg.

Södertälje friskola är en grundskola belägen i Södertälje kommun, med huvudman SÖDERTÄLJE FRISKOLA AKTIEBOLAG. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1–9. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället går 428 elever i årskurs 1–9.